

PATRIOT

GABRIELA
KONČITÍKOVÁ

Odkaz Tomáše Bati žije

EVA STEJSKALOVÁ
Žena za kniphem

VLADISLAV JURČÁK
Valašský kmocháček

ŠTĚSTÍ SE NEHLEDÁ, ALE BUDUJE, ŘÍKÁ GABRIELA KONČITÍKOVÁ

ÚSMĚV JÍ NIKDY NEMIZÍ Z TVÁŘE. JE TO ŽENA NEUVĚŘITELNÉHO NADŠENÍ, VITALITY, TVŮRČÍ JISKRY, INSPIRATIVNOSTI A TAKÉ PRACOVITOSTI. PŘES PATNÁCT LET UČÍ LIDI, JAK ZAČÍT S BUDOVÁNÍM SEBE SAMA ZMĚNOU ŽIVOTNÍCH POSTOJŮ I VNÍMÁNÍ SVĚTA PODLE BAŤOVSKÝCH PRINCIPŮ.

autor: Alexandra Buršíková
foto: Palo Cibula,
archiv Gabriely Končítíkové

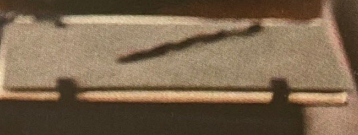
Vypráví příběhy o štěstí, které se nehledá, ale buduje. O úctě, kterou si nekoupíte za peníze, neboť vaše hodnota je odvislá od toho, jací jste uvnitř. O prohrách, které vás nezlo- mí, ale donutí opět se postavit na startovní čáru. O ztrátě závislosti na pochvale druhých díky tomu, že si budete neustále připomínat věci, ve kterých jste nejlepší. O tom, že ne-

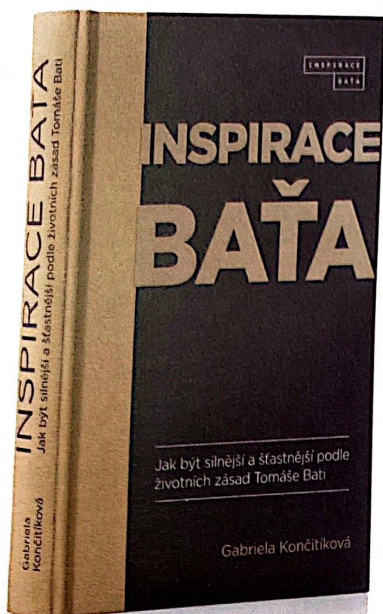
musíte mít špatnou náladu jen proto, že venku prší a někdo na vás vřís- kal, protože jste to vy, kdo rozhoduje o tom, jak se budete cítit.

Pětatřicetiletá Gabriela Končítíková absolventka dvou magisterských studií a doktorka ekonomie a man- agementu je projektovou manažer- kou Nadace Tomáše Bati, propagá-

torkou baťovského odkazu, lektorkou a autorkou deseti knih.

Ta poslední, Inspirace Bata, která se záhy po svém vydání stala best- sellerem, přináší příběh o tom, že je možné v každém věku a v každé situaci vzlétnout jako bájný Fénix z popela a obrodit se změnou ži- votních návyků.

V rámci své odborné činnosti se Gabriela Končítiková věnuje možnostem aplikace Systému řízení Baťa do současného podnikatelského prostředí.

Před nedávnem jste vlastním nákladem vydala desátou knihu věnovanou odkazu Tomáše Bati. Nečekaně se stala bestsellerem.

Hodně jsem o tom přemýšlela, protože jsem takovou odezvu veřejnosti nečekala. Na začátku mi někteří lidé řekli, že je kniha příliš filozofická, a proto u čtenářů velký zájem nevyvolá. Bylo mi ale těch téměř čtyř set stránek textu líto, a tak jsem publikaci vydala vlastním nákladem. A wow, už se jí prodalo přes patnáct tisíc kusů a připravuje se čtvrtý dotisk. Knihu jsem také nechala přeložit do angličtiny, takže teď přemýšlím nad možnostmi distribuce.

Čím si ten úspěch vysvětlujete?

Myslím, že je kniha tak úspěšná proto, že je univerzální. Oslovuje nejen vrcholové manažery, ale inspiruje také ženy na mateřské dovolené. Přináší nový pohled na filozofii Baťa a ukazuje, jak začít s budováním sebe sama změnou životních postojů a vnímání světa podle baťovských principů. Navíc není nijak omezená věkem, pohlavím, ani pracovní pozicí či životním stylem. Nabízí možnost narovnat si záda a změnit názor o tom, že jsem malý a nic nedokážu v přesvědčení, že můžu přetvořit nejen sebe, ale i svět. Baťa dokázal změnit myšlení lidí. To je podle mne neskutečná věc. A o tom je tato kniha.

Často ve svých knihách, na přednáškách a v podcastech mluvíte o baťovinách. Jak mám chápat tento pojem?

Jsou to myšlenky a jednoduché triky vedoucí k budování sebehodnoty. Víte, pokud se dnes někoho zeptáte, v čem je úspěšný, jen málokdy vám odpoví, že je dobrý manžel, kamarád, skvělá manželka nebo dcera. Protože se to v současné době příliš nenosí. Což je zvláštní a podle mě pomýlené. Baťoviny jsou totiž postavené na tom, že když jste spokojeni ve svém osobním životě, tak máte daleko lepší pracovní výsledky. Lidé se často předhání tím, kolik mají vystudovaných škol, absolvovaných kurzů, nebo uzavřených obchodů, ale zapomínají na to, jak a s kým žijí, co je ve skutečnosti baví a co vyzařují do svého okolí. Musím však podotknout, že baťoviny rozhodně

nejsou žádnou ezoterickou záležitostí. Kdepak. Baťa všechno směřoval k jasnému a jedinému cíli, a sice k autentickému celku člověka, který dokázal rychleji a hlavně lépe přemýšlet.

Proč jste se začala věnovat baťovskému odkazu, čím si vás tento podnikatel získal?

Začala jsem se o něj zajímat už na fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati a potom mě provázel studiem dalších oborů. Všechny své práce, bakalářské, magisterské i doktorskou, jsem věnovala jeho odkazu. Přitom, když jsem nastupovala na vysokou, věděla jsem o Baťovi jen to, že vyráběl boty. Poprvé jsem o něm začala přemýšlet poté, co moje spolužačka natočila rozhovor s jedním absolventem Baťovy školy práce, která vznikla v roce 1925 ve Zlíně k vzdělávání mladých ševců z chudých rodin. A co mě trklo do uší, byl náboj v jeho hlasu. Kdybych nevěděla, že je mu osmdesát, myslela bych si, že do mikrofonu mluví kluk kolem třicítiky. Ale ten opravdový zájem o Baťu vzešel náhodou. Když jsme si vybírali téma bakalářské práce, zeptala se mě lektorka, co bych chtěla psát. Odpověděla jsem, že nevím. Ona tedy zapátrala dál. Chtěla vědět, co mě baví. Tak jsem řekla, že dějiny. A ona na to, výborně, tak napište třeba něco o Baťovi. A tím se to rozjelo. Napsala jsem o něm a jeho odkazu deset knížek. Přátelé si myslí, že jsem workoholik. Ale já nejsem. Fakt ne. Já si tím dělám radost.

Zní mi to v uších tak, že vám tento vizionář změnil život a překopal hodnoty...

Ano, je to tak. Když jsem se jím začala zabývat, byla jsem fascinována, jak jsou jeho názory nadčasové. Že to, co my považujeme za moderní metody, on věděl selským rozumem už téměř před sto lety. Měla jsem v životě štěstí, že jsem se seznámila s absolventy Baťovy školy práce. Měli klub. Tehdy jim bylo kolem devadesátí. Ale když do školy nastupovali, bylo jim čtrnáct let. V tomto věku se jim otevřel zcela nový náhled na život. A ten mě uchvátil. Vždycky říkám, že všichni moji nejlepší přátelé jsou už po smrti. Měla jsem dvacet, ale byli to oni, kdo mi vžil do žil brutální odhodlání do života. Vždycky říkali, že hlavní je neposrat se ze světa a neposrat se ze sebe. Což je jedna z baťovin. Tito lidé měli ještě v tak vysokém věku oči dvacetiletých lidí. A světonázor, který pro mě je v dnešní uvzdychané době fascinující.

**Čím si to vysvětlujete?
Co tak zásadního pro život
jim Tomáš Baťa předal?**

Nejprve jsem si říkala, jestli si k sobě do školy a do firmy nevybíral kvalitní lidi. Ale tak to nebylo. Lidé, kteří chodili do jeho školy, se od něj už ve čtrnácti letech naučili rozhodovat sami za sebe a nebát se udělat chybu, protože to je normální. Vždycky všechno nevyjde. Proto museli všichni sportovat, aby se naučili prohrávat, a přitom se nebát znovu postavit na čáru. Baťa je dovedl k tomu, že co si neudělají sami, nebudou mít. A to se jim strašně moc propsalo do všeho. Představte si jedno baťovských desater pro ženy: Najdi si muže, který žil nejméně pět let sám a dokázal se o sebe postarat. Protože není nic horšího, než když se o muže do pětadvaceti let stará maminka a od pětadvaceti

manželka. Tehdy si muži museli od čtrnácti let vydělávat sami. Získali tak opravdový vztah k životu a práci. A tím rostli. Jen jednu věc si totiž nemůžete v životě koupit. A tou jsou zkušenosti. Ten přístup k životu byl pro mě jako pro dvacetiletou holku naprosto uchvacující. Líbí se mi jeho myšlenka, že si klidně můžete koupit drahou věc, ale nikdy si ji nekupujte na dluh. A nikdy si ji nekupujte s myšlenkou, že si tím získáte úctu druhých nebo vlastní. Ano. Odměňte se. Ale nikdy si nic nekupujte pro to, aby vás měli druzí rádi. Protože úcta se nekupuje, ta se buduje. Baťa naučil lidi nejen pracovat, ale také odpočívat, a vážit si volného času. Věděl, že jeho zaměstnanci potřebují dobít energii, získat zážitky a užít si čas, kdy nemusejí pracovat. Byl to také Baťa, který u nás zavedl systém osm, osm,

osm. Tedy osm hodin pracovat, osm hodin odpočívat a osm hodin spát.

Zaujala mě myšlenka, že si nikdy nekoupíš úctu druhých lidí. V dnešní konzumní a nenasytné době by se o ní mělo debatovat více...

Ano, už jen proto, aby lidé věděli, že tímto způsobem sebeúctu nikdy nenakrmí. Vysvětluji to na kabelkách. Nevím, po čem touží muži, ale princip je stejný. Můžete si koupit kabelku za pět set nebo pět tisíc korun. Je to jedno. Protože i kdybyste si koupila tři kabelky za sto tisíc, stejně budete mít za určitou dobu pocit, že za nic nestojíte. A budete si myslet, že když si pořídíte něco ještě dražšího, získáte tím větší sebeúctu.

Ale není to pravda. I když budete mít kabelku jen za pět set korun, budete stejná princezna jako kdybyste si ji koupila za sto tisíc. Protože jste to vy. A vy máte tu hodnotu sama v sobě.

To jsou témata, o kterých se dnes moc nemluví.

Například o svobodě. Baťa vás zbavil závislosti na pochvale. Jen tím, že se začnete chválit sami. Vždycky, když někoho potkal v továrně, zeptal se ho, co se mu dnes povedlo a v čem byl nejlepší. A díky tomu začali jeho zaměstnanci o sobě přemýšlet jinak. Víte, on věděl, že mozek je v podstatě hloupý. On se naučil trikům, jak sám sebe vnímat jinak. Lidé, kteří u něj začali pracovat, si museli jeden až tři měsíce vést deník, do něhož si každý

večer zapisovali tři věci, které se jim za den povedly. Protože věděl, že tím začnou sami v sobě stoupat na hodnotě. A díky tomu, že o sobě jeho zaměstnanci začali přemýšlet jinak, už je nenahlodalo, když je někdo seřval, nebo když udělali chybu. Vedl lidi také k tomu, aby si každý den vybavili, jaký měli pocit, když je někdo, na kom jim záleží, pochválil. A řekl jim, když ti tento pocit umí vyvolat jiný člověk, umíš si ho vyvolat i sám. Učil své zaměstnance, aby nebyli závislí na druhých. Věděl, že jsme schopni si sami ovlivnit náladu a spustit endorfiny. Když do firmy nastoupil nový člověk, dostal za úkol, aby se každý den na patnáct minut zeširoka usmál. A aby to dělal nejméně tři týdny. Protože mozek je po patnácti minutách v háji. Přestane bojovat a vyvolá požadovanou náladu. Pošle do žil endorfiny. A pak už můžete dobu úsměvu zkracovat. A po čase bude stačit jen okamžik úsměvu.

Vyzkoušela jste si to sama na sobě?

Ano, funguje to. Když se to naučí hlava, přijme to i duše. Baťa učil lidi, že to, co jim mozek dává do hlavy, nemusí vždy být pravda. Nemusíte mít špatnou náladu, protože venku prší a někdo na vás vriskal. Jste to vy, kdo rozhoduje o své náladě. A když dokážete ovlivnit svou náladu, dokážete ovlivnit spoustu dalších věcí. Baťa byl nositelem myšlenky, že to, co je v životě opravdu důležité, je vybudovat sám sebe. A teprve potom můžete budovat firmu. My furt čekáme, že přijde někdo, kdo nás udělá šťastným. Jenomže štěstí se nehledá, to se buduje. Víte, když budete v hlavě svobodní a šťastní, budete mít kapacitu, chuť a energii přemýšlet o práci. Firma Baťa nebyla skvělá proto, že někde nahoře seděl pánbůh v podo-

bě geniálního Bati, ale proto, že Baťa věděl, že pokud přestane naslouchat nápadům svých lidí, ztratí to nejcennější, co v nich má. Vnesl do svého podniku tvůrčího ducha. Dnes mluvíme o kreativitě nebo flow. Chtěl, aby jeho zaměstnanec práce bavila. Měl už tehdy krásnou myšlenku. Říkal, že lidská práce bude nahrazena strojem, lidské myšlení bude nahrazené strojem, ale co se nikdy nedá nahradit, je lidské srdce a lidské chtění.

Jste projektovou manažerkou Nadace Tomáše Bati, lektorka a spisovatelka odkazu filozofie Baťa, autorka projektu Inspirace Baťa. Co jste víc?

Nejvíce se cítím být projektovou manažerkou nadace. Jsem baťaholkou, vím, že všechno, co dělám, má takovou hodnotu, jakou tomu příkládám. Připravuji texty o Tomáši Baťovi, chystám projekty, natáčím videa, vedu lektorské kurzy, vyučuji na Univerzitě Tomáše Bati, neustále se hrabu v archivech. Ale zároveň, protože jsme tady jen tři, musím pracovat i fyzicky. A to je ta baťovská rovnováha. Kamarádi se mi smějí, když z kabelky vytáhnu parfém, diář, kladivo a metr. Včera jsme například s naší asistentkou několik hodin přeskládávaly knihy na paletách a chystaly je k distribuci. Ano, projektová činnost je báječná, ale když se rozhodneme uspořádat výstavu, tak si ji musíme nejen vymyslet a zrealizovat, ale také odtahat.

Proč a kdy jste se rozhodla do nadace nastoupit?

Jsem ráda, že můžu být ve středobodu toho, co se v rámci odkazu

nejvýznamnějšího československého podnikatele děje. Vždycky říkám, že na své práci miluji to, že si sem chodím hrát. Nadace vznikla v roce 1996 s cílem podporovat užitečné projekty mladých lidí a rozvíjet hodnoty společnosti. Zakladatelem je Tomáš Baťa junior. Před šesti lety tady vzniklo místo projektového manažera a ředitel nadace Pavel Velev si mě sem stáhl, protože mě v té době už dobře znal a sledoval mě.

Každoročně v nadaci pořádáte na téma Baťa výstavy. O čem v nich vyprávíte?

Pro každý rok si zvolíme nějaké téma. Například loni tomu bylo sto čtyřicet pět let, co se Baťa narodil, takže jsme lidi seznamovali s jeho filozofií. Výstava se jmenovala Světový podnikatel, který sloužil. Chtěli jsme představit velikost jeho osobnosti v jeho skromnosti a přirozenosti. Protože i když Baťa patřil od roku 1929 mezi sto nejbohatších lidí světa, nebyl pro něj problém někomu přeštit boty, aby ukázal druhým lidem, jak se to dělá. Neměl problém si stoupnout za pult a prodávat. Neměl problém si povykládat s pětiletou holčičkou na tržišti o tom, jak funguje byznys, protože ona zrovna prodávala fialky. A to je na tom právě to pěkné, že zůstal obyčejným člověkem. Připravili jsme dvanáct panelů o tom, jak o něm smýšlel Čapek, jaký dojem dělal na Masaryka, jak o něm mluvila jeho žena Marie, jak o něm přemýšlel jeho syn a podobně. Chtěli jsme Baťu představit jako člověka z masa a kostí.

Rok předtím jsme připravili expozici s názvem Nejde neexistuje. Tam jsme vnesli myšlenku, že i když v době jeho života existovaly jen

černobílé fotografie, dnes je možné je proměnit v barevné. Našli jsme ve Zlíně odborníka, Vladimíra Parízka, který snímky poctivě nakoloroval. A pomocí těch fotek jsme vyprávěli příběh baťovského Zlína. Například na pozadí vybarveného snímku jeho obchodního domu jsme popisovali, jaké služby jste v něm dostali, jaké osudy se tam odehrávaly, kolik lidí se v něm zamilovalo a podobně.

Letos je to devadesát let od Baťova úmrtí. Jelikož ale baťovská filozofie nese odkaz nevzdychat a nepatlat se v minulosti, připravujeme výstavu o tom, v čem všem byl Baťa první. Například v tom, že nerozlišoval gender, takže lidé nedostávali plat podle toho, jestli byli žena, nebo muž. Jako první použil například v Československu buldozer. Taky byl u nás první v tom, že lidi vzdělával jako komplexní lidskou bytost, ne jen jako pracovníka a odborníka. Expozici otevřeme 12. července v Parku Komenského ve Zlíně. Všechny uspořádané výstavy jsou také online, aby měly edukační přesah do osobně profesního života každého, kdo si je prohlédne.

Která kniha byla první?

Baťovský Zlín mladé ženy. Mně ty baťovské baby totiž fascinují. Jde z nich cítit strašná ženskost, elegance, ale také ochota sloužit a pomáhat. Všechny vypadaly v době, kdy jsem se s nimi seznámila, jako anglická lady. Vždy byly upravené, načesané a nalíčené. Ale neměly problém si about gumáky a pustit se do práce. Tyto ženy se nikdy nesrovnávaly s muži. Nechtěly se jim vyrovnat. To pro ně bylo něco podřadného. Věděly, že mají jinou energii a jiné životní poslání. Nijak to nesnižovalo jejich hodnotu. Chtěly, aby jim chlapi

otevřeli dveře, pomohli jim do kabátu, jistili jim záda, když stoupají do schodů. Věděli, že tím se buduje hezká rovnováha. Ty baby se nebály být ženami. Zároveň ale měly dokonalý přehled o historii, byznysu, o psychologii. Ne vždycky proto, že to chtěly využít v kariéře, ale třeba jen, aby si o těchto věcech mohly povídat, aby měly rozhled.

Přednášíte předmět systém řízení Baťa, aby studenti a manažeři firem dostali Baťu pod kůži přímo od zdroje. Jak to funguje? Je o přednášky velký zájem?

Ano, je přetlak. Cílem nadace je měnit firemní kulturu. S ředitelem Pavlem Velevem jsme maximálně vytížení. Každý rok čekáme, že zájem opadne, ale neděje se to. Jsme za ty sympatie k nám rádi.

Všechny baťovské principy jsou závislé na tom, že vlastník firmy se musí naučit vnímat podnikání jako společnou aktivitu se spolupracovníky. Podstata baťovského systému řízení je v tom, že se musejí informace ve firmě sdílet transparentně a zaměstnanci mají mít motivaci v podobě určitého podílu na zisku, ale zároveň i jistou spoluodpovědnost za ztrátu. Na takové nastavení musí být primárně připraven manažer, protože v mnoha případech musí rozkrýt karty. Stává se nám, že už při první konzultaci víme, že spolupráce nebude možná, protože vlastník očekává od zavedení baťovských principů pouze vyšší zisk pro sebe. Začít s aplikací baťovských principů vyžaduje schopnost přejít na otevřenou komunikaci a jednání. Následuje transparentní mzdový i kariérní systém. Baťova soustava řízení je totiž

založena na vzájemném vztahu zaměstnavatel – spolupracovník. Aby tento vztah mohl fungovat, musí mít přesah i mimo práci. V neposlední řadě je nutné zavést transparentnost do každodenního fungování firmy. Jde o přesné definování nákladů na jednotlivé pracovní pozice, dále ceny odvedené práce, potažmo podíl na zisku a ztrátě.

Kdybyste měla říct jen jednu baťovskou myšlenku, která by to byla?

Takhle to nemám, protože je pro mě důležitá každou chvíli jiná. Podle toho, co zrovna ve svém životě řeším. Nedávno jsem se třeba zabývala ideou, že křivý člověk nemůže udělat rovnou práci. Člověk musí dát do svého konání charakter. Teprve potom bude její výsledek dobrý, kvalitní. Teď si v hlavě přemílám silnou zásadu, že úspěch začíná odvahou. Před měsíci jsem přemýšlela nad baťovským přesvědčením, že si člověk má přát vše, a pak dostane mnohé. Když jsem se rozváděla, byla pro mě důležitá myšlenka, že silní milují život.

GABRIELA KONČITÍKOVÁ

- Narodila se 24. 2. 1987 ve Zlíně.
- Je rozvedená, bezdětná, děti si ale velmi přeje.
- Vystudovala Univerzitu Tomáše Bati, Fakultu Humanitních studií a Fakultu Managementu a ekonomiky. Má doktorát z managementu a ekonomiky
- K jejím koníčkům patří péče o pokojové květiny, má jich čtyři sta, čtení, domácí kutilství a bylinkářství. Ráda tráví čas s rodinou a přáteli.